

УДК: [330. 34: 336] : 061.1 ЄС

**ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ НОВИХ ЧЛЕНІВ ЄС ДО
БАГАТОРІВНЕВОЇ СИСТЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ПРОГРАМ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

DOI 10.30838/ P.ES.2224.040719.49.547

JEL: F36, F53, O52, O57, Q01

**Чала В. С., к.е.н.,
Глущенко А. В.***ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»*

У статті висвітлено сучасний курс усіх країн регіонального угруповання ЄС спрямованого на реалізацію сталого розвитку, як фундаментальної мети стратегії «Європа 2020». Розглянуто ревіталізаційні програми, як інструмент реалізації цілей сталого розвитку. Проведено дослідження ревіталізації та її програм, у змісті яких виокремлено мету, норми та процес впровадження їх на міжнародному і регіональному рівні. Підкреслено фінансування, як головний інструмент на шляху до реалізації даних програм. Організована структуризація системи фінансування на всіх її рівнях за принципом розділу на основні фонди, які є загальними для всіх країн-членів Європейського Союзу. Проведено спостереження фінансових надходжень з Європейських організацій до національних фондів у період з 2014 до 2020 років. Досліджено на прикладі країн-нових членів ЄС систему практичного застосування міжнародної та регіональної моделі програм сталого розвитку. Головним інвестором у процесі дослідження виявлено Європейський Союз, а саме його основні банківські структурні та інвестиційні організації, які поповнюють відповідні фонди національних економік на 70-80% від загальної кількості, решту ж відведено місцевим надходженням. В якості наочного прикладу обрані показники десяти країн Центральної та Східної Європи (ЦСЄ), що приєдналися до Європейського регіонального угруповання під час розширення союзу у 2004 році, а саме: Угорщина, Польща, Чехія, Словаччина, Словенія, Литва, Латвія, Кіпр, Болгарія та Хорватія. Об'єктом аналітичного дослідження стали: статистичні показники реалізації сталого розвитку, розділені на сімнадцять базових цілей та обсяг фінансування обраних країн з структурних та інвестиційних фондів. Під час проведення кореляційного аналізу виявлено достатній зв'язок тільки між третиною цілей сталого розвитку та їх фінансовими надходженнями. На досягнення решти цілей сталого розвитку мають вплив інші чинники: соціальні, технологічні, інформаційні, економічні, зовнішньоекономічні та насамперед політичні. Що знову таки доводить важливість проведення державної та регіональної політики, де окрему увагу слід приділити ревіталізаційним програмам.

Ключові слова: сталий розвиток; Європа-2020; ревіталізація; фонди ЄС; нові члени ЄС; країни ЦСЄ

UDC: [330. 34: 336] : 061.1 EU

NEW EU MEMBERS INTEGRATION PECULIARITIES TO A MULTIPLE FINANCING SYSTEM OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT PROGRAMS

DOI 10.30838/ P.ES.2224.040719.49.547

JEL: F36, F53, O52, O57, Q01

**Chala V., PhD in Economics
Hlushchenko A.**

«Prydniprovskya State Academy of Civil Engineering and Architecture»

The current course of all EU regional grouping countries aimed at implementing sustainable development as a fundamental objective of the Europe 2020 strategy has been highlighted in the article. Revitalization programs are considered as a tool for achieving sustainable development goals. The study of revitalization and its programs has been carried out, in the content of which the purpose, norms and process of their implementation at the international and regional level are highlighted. Emphasis is placed on funding as a major tool in the implementation of these programs. The system of financing at all its levels is organized in accordance with the principle of division into fixed assets, which are common to all Member States of the European Union. The financial receipts from the European organizations to the national funds in the period from 2014 to 2020 have been observed. The case study of the new member states of the EU explored the system of practical application of the international and regional model of sustainable development programs. The main investor in the research process is the European Union, namely its main banking structural and investment organizations, which replenish the corresponding funds of national economies by 70-80% of the total amount, the rest is earmarked for local revenues. The 10 countries of Central and Eastern Europe (CEE) that joined the European Regional Group during the 2004 enlargement, Hungary, Poland, Czech Republic, Slovakia, Slovenia, Lithuania, Latvia, Cyprus, Bulgaria, are illustrative examples. The object of the analytical study was: statistical indicators of sustainable development, divided into seventeen basic goals and the volume of financing of selected countries from structural and investment funds. In the course of the correlation analysis, only a third of the Sustainable Development Goals and their financial revenues were sufficiently correlated. Other factors, such as social, technological, informational, economic, foreign economic and, above all, political, influence the achievement of other sustainable development goals. This again proves the importance of conducting national and regional policies, where particular attention should be paid to revitalization programs.

Keywords: sustainable development; Europe 2020; revitalization; EU funds; new EU member states; CEE countries

Актуальність. Аналіз моделей ревіталізаційних програм міжнародного та регіонального рівня економіки країн Центральної та Східної Європи зможуть надати шанс Україні стати частиною транскордонних домовленостей, користуючись допомогою та переймаючи досвід розвинених країн-сусідок. Систематизація структури фінансування програм сталого розвитку може бути корисна для виокремлення фондів підтримки майбутніх проектів. Установлення наслідків використання багаторівневої системи фінансування країнами ЦСЄ сформує орієнтири України на шляху до економічних трансформацій, зробить можливим інтеграцію її до Європейського Союзу та проілюструє курс змін країни під час реалізації цих трансформацій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Для реалізації поставленого завдання будуть використані дослідження різних вчених, економістів, та статистичні матеріали, надані міжнародними та регіональними профільними установами або організаціями.

Виявленням цілей сталого розвитку та перспектив їх розвитку, вплив на національні економіки країн-членів ЄС та країн-послідовниць на шляху до євроінтеграції широко висвітлюються у працях провідних вітчизняних і зарубіжних учених. Основні 17 цілей сталого розвитку стали головним об'єктом дослідження у працях Роба Воса та Ли Йи Чонг. Інструменти впровадження цілей сталого розвитку у національні стратегії досліджували вчені Ігнатов А.А., Міхневич С.В., Попова І.М., Сафонкіна Е.А., Сахаров А.Г., Шелепов А.В. Розвиток фінансових механізмів в сфері планування та реалізації проектів сталого розвитку висвітлено у праці Котляревського Я.В., Троцького Т.В. та Дяченко М.О. Ревіталізацію міських областей на прикладі країн ЦСЄ досліджував вчений Карл А. Хеллер. Використання коштів ЄС для фінансування ревіталізації міст розглядав у власних працях Сич О. А. Попри значний здобуток вищевказаних дослідників питання розвитку міжнародного фінансування, зокрема на основі інвестування у програми сталого розвитку потребує більшої уваги.

Мета статті: дослідження структури та механізму багаторівневої системи фінансування ревіталізаційних проектів ЄС, користуючись досвідом країн Центральної та Східної Європи.

Виклад основних результатів дослідження. На сучасному етапі економічного розвитку перед країнами постає мета виведення власної економіки на шлях забезпечення її сталого розвитку. Регенерація старих промислових і колишніх військових територій, використовуючи транскордонну підтримку розвинених країн-сусідок, та запровадження екологічних стандартів можуть відігравати важливу роль у зміцненні інфраструктури, необхідної для сталого економічного розвитку. Автор дослідження використання коштів ЄС для фінансування ревіталізації міст Сич О. А., базуючись на дослідженнях процесів ревіталізації польського вченого Карл А. Хеллера, наголошує реалізацію ревіталізаційних програм основним інструментом реалізації стратегії сталого розвитку. Метою ревіталізації є підвищення економічної та соціальної привабливості занедбаних і колишніх військових ділянок, створення умов для зростання зайнятості на цих територіях, надання їм нових функцій: економічне, соціальне, освітнє обслуговування, охорона здоров'я, дозвілля, культура чи туризм. У рамках цих заходів можуть бути реалізовані також комплексні (інтегровані) програми у галузі оновлення міст. Програма ревіталізації як плановий документ має містити межі зони, що підлягає відновленню з їх обґрунтуванням. Вона має включати в себе опис кроків, необхідних для економічного розвитку територій, ремонт шляхів, відновлення інфраструктури, вирішення соціальних проблем і план фінансування ревіталізації на кілька років. Одержувачами цих коштів передусім є органи місцевого самоврядування, їх спілки та асоціації, організаційні підрозділи, юридичні особи, що діють від імені органів місцевого самоврядування, університети та науководослідні установи, культурні організації, релігійні об'єднання, організації з підтримки бізнесу, підприємства, ОСББ, підприємці тощо [1,3]. Отже для реалізації проектів ревіталізації, що мають на меті втілення завдань сталого розвитку, важливо забезпечити належну підтримку європейськими інвестиційними та структурними організаціями завдяки надходженням коштів до структурних та інвестиційних фондів (рис.1).

Структурні фонди та фонди згуртування ЄС (фонди ЄС) є основним фінансовим інструментом формування регіонального розвитку ЄС, особливо держав, розташованих в Центральній і Східній Європі. Метою існування фондів є зменшення економічної та соціальної нерівності між

державами-членами ЄС. Існують такі структурні фонди: Європейський фонд регіонального розвитку(ЄФРР), який займається створенням інфраструктури та інвестиціями в створення робочих місць у сфері малого і середнього бізнесу, і Європейський соціальний фонд (ЄСФ), який інвестує в проекти інтеграції в робочий простір безробітних і знедолених, в основному за рахунок фінансування тренінгів і програм доступності робочих місць.

Забезпечується зайнятість також і серед молодого населення, залучаючи його до інноваційних проектів розвитку, що фінансово підтримуються **Фондом Молодіжної ініціативи та зайнятості (ФМІЗ)**. За рахунок **Фонду єдності (ФЄ)** фінансуються проекти розвитку транспортної інфраструктури та екологічні проекти.

Рис.1 Структура багаторівневої системи фінансування

Джерело: складено автором на основі [6]

Європейський фонд регіонального розвитку (ЕФРР) спрямований на зміцнення економічної і соціальної згуртованості в Європейському союзі шляхом усунення дисбалансів між його регіонами. ЕФРР концентрує свої інвестиції на декількох ключовими пріоритетних напрямках. Це відомо як «тематичність концентрація»: інновації та дослідження; цифрова порядок денний; підтримка малих і середніх

підприємств (МСП); низьковуглецевий економіка. Ресурси ЕФРР, виділені на ці пріоритети, будуть залежати від категорії регіону. У більш розвинених регіонах не менше 80% коштів мають бути спрямовані як мінімум на два з цих пріоритетів; у перехідних регіонах цей акцент робиться на 60% коштів; 50% в менш розвинених регіонах.

Що стосується **Європейського соціального фонду (ЄСФ)**, він інвестує в людей, приділяючи особливу увагу поліпшенню можливостей працевлаштування і освіти в Європейському Союзі, охоплюючи всі регіони ЄС. У період з 2014 по 2020 рік на інвестиції в людський капітал в державах-членах виділяється більше 80 млрд. Євро, а на Ініціативу з працевлаштування молоді виділяється не менш 3,2 млрд. Євро. На період 2014-2020 рр. ЄСФ зосередиться на чотирьох тематичних завданнях політики згуртованості: сприяння зайнятості та підтримка мобільності робочої сили, сприяння соціальній інтеграції та боротьба з бідністю, інвестування в освіту, навички і навчання протягом усього життя, зміцнення інституційного потенціалу та ефективного державного управління. Крім того, 20% інвестицій ЄСФ будуть спрямовані на заходи, спрямовані на поліпшення соціальної інтеграції та боротьбу з бідністю.

Фонд єдності ж призначений для держав-членів, чий валовий національний дохід (ВНД) на одного жителя становить менше 90% від середнього по ЄС. Він спрямований на скорочення економічної та соціальної нерівності та сприяння сталому розвитку. В даний час на нього поширюються ті ж правила програмування, управління та моніторингу, що і ЕФРР і ЄСФ. На період 2014-2020 рр. Фонд згуртування стосується Болгарії, Хорватії, Кіпру, Чеської Республіки, Естонії, Греції, Угорщини, Латвії, Литви, Мальти, Польщі, Португалії, Румунії, Словаччини та Словенії. Фонд єдності виділяє в цілому 63,4 млрд. Ще третину поглинають аграрні програми, що фінансуються **Європейський фонд розвитку сільських районів (ЄФРСР)** - 22% від загального бюджету фондів, **Європейський фонд морського і рибного господарства (ЄФМРГ)** - 1,4%. Зазначені фонди працюють в рамках спільної сільськогосподарської політики і також побічно сприяють економічному вирівнюванню регіонів Євросоюзу (рис. 2).

Окремо виділяють європейські інвестиційні фонди: фонд ІРА та Фонд солідарності Європейського Союзу (ФСЕС). **Фонд солідарності Європейського Союзу (ФСЕС)** був створений для реагування на великі

стихийні лиха, є вираженням європейської солідарності з постраждалими від лих регіонами Європи. На сьогоднішній день підтримка була надана 24 різних європейських країн на суму понад 5 мільярдів євро [4]. У таблиці 1 розглянемо структуру фінансування європейських фондів десяти обраних нами для дослідження країн взагалі та окремо Європейським Союзом, користуючись рис.3.

*Рис. 2 Діаграма структури фінансування європейських фондів
Джерело: складено автором на основі [6]*

Таблиця 1 – Структура фінансування європейських фондів у країнах нових членах Європейського Союзу

Країна	Обсяг фінансування у фонди (млн. євро)						Всього
	ЕФРР	ЕСФ	ФЄ	ЕФРСР	ЕФМРГ	МІЗ	
Угорщина	6612,5	5611,3	7088,8	4168,1	50,9	108,3	23639,9
Чехія	17467,5	4202,6	7228,2	3770,6	41,2	5,6	32715,7
Словакія	5533,7	2461,4	5009,8	2099,2	17,1	228,3	15349,5
Словенія	1823,6	898,5	1075,4	1107,1	30,2	20,7	4955,5
Польща	47501,9	15203	27299,9	6612,2	710,5	585	97912,5
Латвія	2825	717,1	1587,5	1531,6	183,6	63,1	6907,9
Литва	4119,3	1288,8	2410,5	2028,4	82,2	69,2	9998,4
Кіпр	352,8	134,5	346,9	243,3	52,7	39,5	1169,7
Хорватія	5084,1	1664,4	2952,7	2383,3	344,1	220,5	12649,1
Болгарія	4179,3	1721,1	2680,4	2908,9	104,3	120,1	11714,1

Джерело: складено автором на основі [6]

Фонд ІРА ж виступає головним інструментом для допомоги перед вступом країни до Європейського Союзу. Програма складається з п'яти різних компонентів: сприяння переходу та інституційного будівництва; транскордонне співробітництво (з державами-членами ЄС та іншими країнами, що мають право на ПНД); регіональний розвиток (транспорт,

навколишнє середовище, регіональне та економічний розвиток); людські ресурси (зміцнення людського капіталу і боротьба з ізоляцією); сільський розвиток. Країни-одержувачі допомоги повинні задовольняти двом головним критеріям. Рівень їх ВВП не може бути вище 90% від середнього по ЄС, а розмір дефіциту не може перевищувати 3% ВВП [6].

Аналізуючи данні можливо зазначити, що у обраних нами країнах 70-80% фінансування забезпечується європейськими структурними та інвестиційними організаціями. Найзначнішим одержувачем коштів ЄС залишається Польща, при цьому сума фінансування в рамках нового періоду для Польщі зросла до 97,9 млрд євро, значно збільшився рівень фінансування Болгарії (до 11,7 млрд євро), Хорватії (до 12,6 млрд євро), Словенії (до 5 млрд євро). На сьогодні фінансову допомогу вже отримали такі програми сталого розвитку, як Interreg, URBACT III.

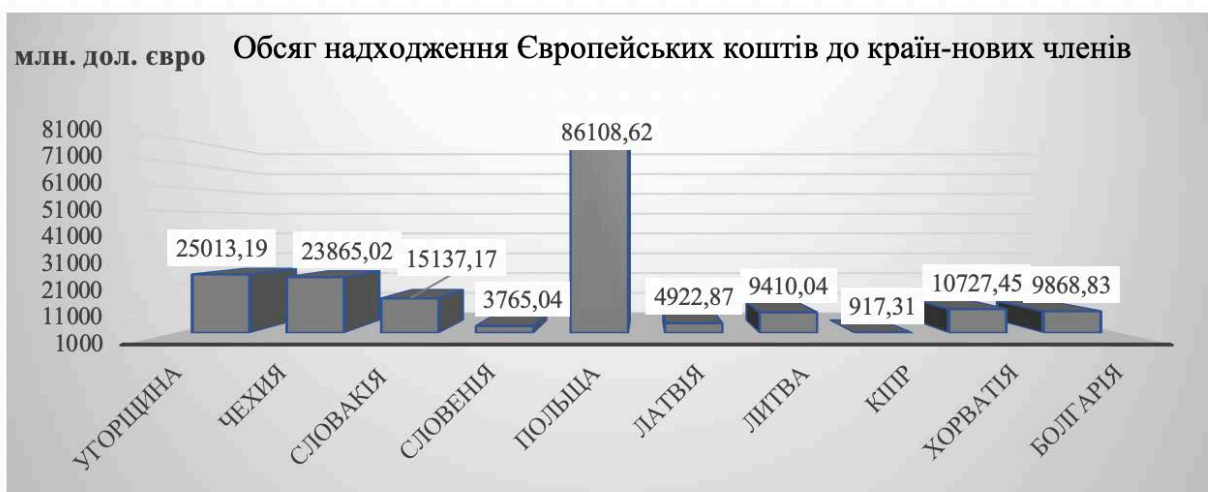

Рис. 3 Структура фінансування країн-нових членів ЄС європейськими коштами структурних та інвестиційних фондів на період 2014-2020 рр.

Джерело: складено автором на основі [6]

Міжнародною програмою забезпечення територіального співробітництва, спрямованого на сприяння сталому інтегрованому розвитку в містах по всьому світу протягом 15 років є європейська програма територіального співробітництва (2014-2020) **URBACT III**, яка спільно фінансується Європейським Союзом (через Європейський фонд регіонального розвитку, майже 75 мільйонів євро) та 28 державами-членами, Норвегією і Швейцарією. Місія програми полягає в тому, щоб дати можливість містам працювати разом і розробляти комплексні рішення загальних міських проблем, налагоджуючи зв'язки, витягуючи уроки з досвіду один одного, отримуючи уроки і виявляючи передові

методи для поліпшення міської політики. Загальний прийнятний бюджет бюджету URBACT III становить 96,3 млн. Євро[7].

На регіональному рівні впроваджено також програму, що має назву **Interreg**, направлену на забезпечення трансграничної допомоги та зв'язку. Вона має два різновиди Interreg VA та Interreg IPA.

Транснаціональна співробітництво в Центральній Європі, що має назву програма **Interreg VA** є каталізатором для впровадження розумних рішень, що відповідають регіональним викликам в областях інновацій, низьковуглецевої економіки, навколишнього середовища, культури і транспорту. Вона створює регіональний потенціал, слідуючи інтегрованого підходу «знизу вгору», залучаючи і координуючи відповідних учасників з усіх рівнів управління. Програма зосереджена на чотирьох основних пріоритетах: співпраця в галузі інновацій для підвищення конкурентоспроможності Центральної Європи, в галузі низьковуглецевих стратегій в Центральній Європі, природних і культурних ресурсів для сталого зростання в Центральній Європі, транспортна співпраця, щоб краще з'єднати Центральну Європу. Розроблено і впроваджено рішення для підвищення енергоефективності та використання відновлюваних джерел енергії в громадських інфраструктурах; удосконалюються територіально-орієнтовані стратегії і політику низьковуглецевого енергетичного планування на підтримку пом'якшення наслідків зміни клімату; поліпшити можливості планування мобільності в функціональних міських районах для зниження викидів CO₂. Програма поширюється на Австрію, Хорватію, Чехію, Німеччину, Угорщину, Італію, Польщу, Словачію, Словенію. Нижче наведено приклади впровадження програми Interreg VA у країнах-нових членах ЄС [8]. Загальний бюджет Interreg VA Центральна Європа складає 279,26 млн. євро, з яких 231,79 млн. інвестує Європейський Союз, а решта надходить від державних інвесторів. Головним керуючим органом програми виступає Відділ міжнародного співробітництва муніципального управління по європейським справам у м. Відень (рис. 4).

Також існує ще один різновид програми співробітництва Interreg IPA. Це інструмент надання допомоги перед вступом (IPA). Він підтримує адміністративні, соціальні та економічні реформи, а також

регіональне та транскордонне співробітництво, як між державами-членами так і країнами-кандидатами.

Задля аналізу ефективності програм у втіленні в життя цілей сталого розвитку, проглянемо показники СР, у вибраних країнах-нових членах ЄС які класифіковані за 17 цілями стратегії, які носять комплексний і неподільний характер і забезпечують збалансованість всіх трьох компонентів сталого розвитку: економічного, соціального та екологічного (табл.2,3) та згрупуємо їх за результатами шляхом кластерного аналізу (рис.5) [9,10].

Рис.4 Кількість фінансування програми Interreg VA Центральна Європа на період 2014-2020 рр.

Джерело: складено автором на основі [8]

Цілі сталого розвитку	Вимір	Показники по країнам ЄС				
		Угорщина	Чехія	Словакія	Словенія	Польща
1. Ліквідація бідності	(% населен)	25,6	12,2	16,3	17,1	19,5
2. Знищення голоду	(індекс 2010=100)	171,6	141,7	195,1	121,9	122,2
3. Міцне здоров'я та благополуччя	(за рік)	75,9	79,05	77,25	81,1	77,85
4. Якісна освіта	(% населен. віком 18-24)	12,5	6,2	8,6	4,2	4,8
5. Гендерна рівність	(% з середн. з/п за год.)	14,2	21,1	19,8	8	7,2
6. Чиста вода і санітарія	(% від населен.)	3,3	0,2	0,9	0,2	2,4
7. Доступна і чиста енергія	(індекс 2005=100)	92,9	94,93	92,74	94,68	112,69
8. Пристойна робота та економічне зростання	(в євро за капітал)	12400	17600	15600	20200	12400
9. Виробництво іновація та інфраструктура	(% від ВВП)	1,35	1,79	0,88	1,86	1,03
10. Скорочення нерівності	(витрат. на душу населен.)	20300	26900	22900	25500	20900
11. Сталі міста і суспільства	(% від населен.)	40,5	16	36,4	12,8	40,5
12. Відповідальне споживання і виробництво	(євро за кг)	0,91	1,1	1,15	1,48	0,64
13. Кліматична акція	(індекс 1990=100)	68,5	65,3	59,2	93,8	87,7
14. Життя під водою	(км2)	0	0	0	10	7237
15. Життя на суші	(км2)	19949	11148	14633	7672	61156
16. Мир, справедливість та сила інститутів	(на 100 тис. чол.)	1,28	0,84	0,84	0,75	0,78
17. Партнерство для досягнення цілей	(% від ВВП)	0,14	0,14	0,13	0,16	0,13

Джерело: складено автором на основі [5]

Таблиця 3 – Класифікація країн ЦСЄ за цілями сталого розвитку (Латвія, Литва, Кіпр, Хорватія, Болгарія)

Цілі сталого розвитку	Вимір	Показники по країнам ЄС				
		Латвія	Литва	Кіпр	Хорватія	Болгарія
1. Ліквідація бідності	(% населен.)	28,2	29,6	25,2	26,4	38,9
2. Знищення голоду	(індекс 2010=100)	126,4	103,9	129,7	118,8	202,3
3. Міцне здоров'я та благополуччя	(за рік)	74,75	75,6	82,2	77,95	74,9
4. Якісна освіта	(% населен. віком 18-24)	8,3	4,6	7,8	3,3	12,7
5. Гендерна рівність	(% з середн. з/п за год.)	15,7	15,2	13,7	11,6	13,6
6. Чиста вода і санітарія	(% від населен.)	9,8	10,8	0,5	1,2	9,8
7. Доступна і чиста енергія	(індекс 2005=100)	99,4	76,58	101,9	91,17	95,4
8. Пристойна робота та економічне зростання	(в євро за капітал)	12300	13300	23300	11920	6550
9. Виробництво інновація та інфраструктура	(% від ВВП)	0,51	0,89	0,56	0,86	0,75
10. Скорочення нерівності	(витрат. на душу населен.)	20000	23500	25500	18500	14800
11. Сталі міста і суспільства	(% від населен.)	41,9	23,7	2,8	39,9	41,9
12. Відповідальне споживання і виробництво	(євро за кг)	0,89	0,71	1,27	1,16	0,32
13. Кліматична акція	(індекс 1990=100)	44,3	42,7	155,7	78,7	60,5
14. Життя під водою	(км2)	4387	1563	131	2827	4986
15. Життя на суші	(км2)	7447	8103	1654	20704	38222
16. Мир, справедливість та сила інститутів	(на 100 тис. чол.)	5,14	4,11	1,49	0,9	1,38
17. Партнерство для досягнення цілей	(% від ВВП)	0,1	0,11	0,09	0,1	0,11

Джерело: складено автором на основі [5]

Обрані для аналізу країни, що вступили до ЄС з 2004 року мають більш менш рівномірні показники індексів сталого розвитку(табл.1), які було надано за 2018 рік Європейською комісією союзу на офіційному сайті EUROSTAT. Виходячи з цього, можливо шляхом проведення кластерного аналізу розділити їх на три основних кластера: перший має в собі Кіпр, Чехію, Словенію, другий – Латвію та Литву, третій - усіх інші досліджені країни. (рис.5)

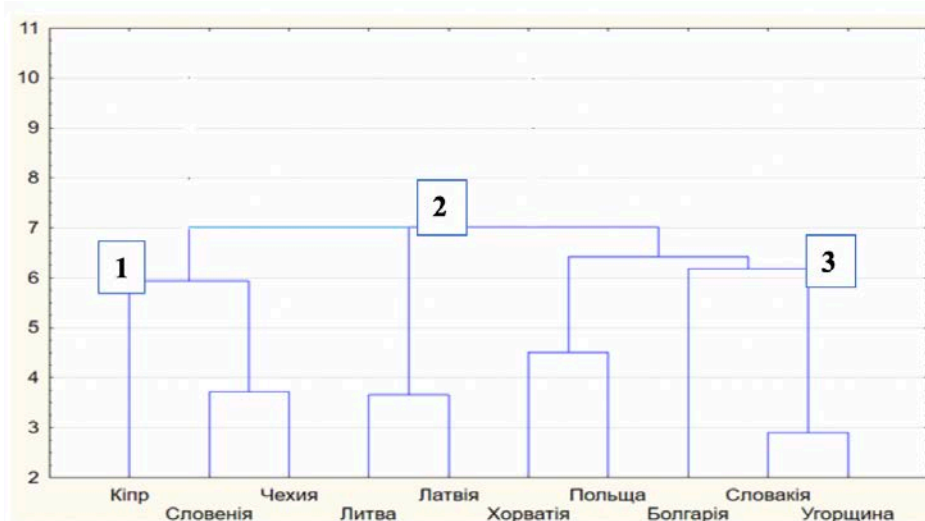

Рис. 5 Графічне зображення кластеризації країн-нових членів ЄС за рівнем показників цілей сталого розвитку на 2018 рік

Джерело: складено автором на основі[5]

Перший кластер складається із країн, що демонструють поступовий стабільний розвиток і мають середні показники сталого розвитку, що є подібними в даній групі. **Друга кластерна група** включає в себе держави, що відстають в загальному рейтингу обраних економік, особливо низький показник демонструє Литва, відстаючи від своєї сусідки майже на 3,5 бали. **Останній кластер** складається з країн, які показують найсильніші позиції у рейтингу за всіма 17 показниками, не можливо не виділити Польщу та Угорщину, які є лідерами серед розглянутих країн. Проте при детальній індукції третього кластеру низький показник, в усій групі має Хорватія. Вона відстає від країн-лідерів на 2 бали, решта країн демонструють значно кращі показники. Вибрані для аналізу країни мають більш менш рівномірні показники індексів сталого розвитку, тому можливо шляхом проведення кластерного аналізу розділити їх на три основних кластера: перший має в собі Кіпр, Чехію, Словенію, другий – Латвію та Литву, третій усіх інші досліджені країни. Для того щоб оцінити ефективність фінансування програм сталого розвитку, доцільним є дослідити зв'язок, використовуючи кореляційний аналіз, обсягу фінансування програм структурними та інвестиційними європейськими фондами на період 2014-2020 рр. із показниками сталого розвитку на 2018 рік (табл.2,3) за даними офіційного сайту Європейської комісії Eurostat, які були досягнуті країнами-новими членами ЄС (табл.4).

Таблиця 4 – Класифікація стратегічних індексів сталого розвитку за рівнем кореляційної залежності від рівня фінансування структурними та інвестиційними фондами

Характеристика кореляції	Значення	Найменування індексів сталого розвитку
Дуже слабка	до 0,2	9.Виробництво, інновація та інфраструктура 10.Скорочення нерівності 13.Кліматична акція
Слабка	до 0,5	1.Ліквідація бідності 11.Сталі міста і суспільства 17. Партнерство для досягнення цілей
Середня	до 0,7	7.Доступна і чиста енергія 14.Життя під водою
Висока	до 0,9	15.Життя на суші
Відсутність кореляції	до 0	1.Ліквідація бідності 2.Знищення голоду 3.Міцне здоров'я та благополуччя 4.Якісна освіта 5.Гендерна рівність 6.Чиста вода і санітарія 8.Пристойна робота та економічне зростання 10.Скорочення нерівності 12. Відповідальне споживання і виробництва 13.Кліматична акція 16.Мир, справедливість та сила інститути

Джерело: складено автором на основі [6],[7]

Згідно з проведеним кореляційним аналізом виявлено достатню залежність між фінансовими надходженнями і доступністю чистої енергії, що впливає на забезпечення життя, як для сухопутної та і для морської фауни. Всі інші індекси показують або слабкий зв'язок з фінансуванням або зовсім його відсутність, через те, що вони залежать від інших не менш важливих чинників: політичних, соціальних, технологічних, інформаційних, економічних, зовнішньоекономічних та інших. Серед них головним є політичний, тобто державна та регіональна політика, яка коригується органами Європейського Союзу, особливо Європейською комісією. Вона контролює втілення усіх програм розвитку країн-членів та їх послідовників. Це ще раз доводить необхідність до інтеграції, економік, що розвиваються або знаходяться на трансформаційній стадії.

Висновки: У дослідженні представлено ревіталізаційні програми, як шлях реалізації цілей сталого розвитку. Наведено приклад моделей програм на міжнародному рівні- URBACT III та регіональному – Interreg VA, Interreg IPA.

Фундаментальним базисом, що зробить реальним втілення програм є фінансування. Головним інвестором виступає Європейський Союз, а саме його головні банківські структурні та інвестиційні організації, які поповнюють відповідні фонди національних економік. Вдалося виявити шлях фінансових потоків ЄС до національних структурних та інвестиційних фондів за період 2014-2020 роки, розподілених, як за напрямком діяльності, так і за обсягом бюджету. Серед структурних фондів виділено: Європейський фонд регіонального розвитку(ЄФРР), Європейський соціальний фонд (ЄСФ), Фонд Молодіжної ініціативи та зайнятості (ФМІЗ), Фонд єдності (ФЄ). Головним інвестором URBACT III та Interreg VA виступає Європейський фонд регіонального розвитку. На допомогу країнам-кандидатам ЄС виділено кошти із спеціального інвестиційного фонду IPA, політика якого з 2014 року модернізована згідно із європейською стратегією «Європа 2020». Програми можуть надати можливість реалізувати економічний рост та отримати непогані показники розвитку в загальному рейтингу, як це вдалось Болгарії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Сыч О. А. Использование средств ЕС для финансирования ревитализации городов (опыт Польши) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/sepspu_2014_4_26-1.pdf2.

2. Игнатов А.А., Михневич С.В., Попова И.М., Сафонкина Е.А., Сахаров А.Г., Шелепов А.В. (2018) Подходы ведущих стран-доноров к внедрению ЦУР в национальные стратегии устойчивого развития // Вестник международных организаций. Т. 14. № 1. С. 164–188 (на русском и английском языках). DOI: 10.17323/1996-7845-2019-01-10
3. Heller C. A. Rewitalizacja obszarów miejskich. Praktyczny przewodnik: Jak opracować lokalny plan rozwoju? Projekt bliźniaczy: Przygotowanie do wdrażania ERDF w Polsce. – 2002. – S. 6-7.
4. Котляревський Я. В., Троцький Т. В., Дяченко М. О. (2017) /Світова економіка та міжнародні відносини/ Розвиток міжнародного фінансування проєктів сталого розвитку та вирішення глобальних екологічних проблем/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oaji.net/articles/2017/728-1519824832.pdf>
5. Official site of the European Commission EUROSTAT / Sustainable Development / Indicators [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/no-poverty>.
6. Official site of the European Commission EUROSTAT / European Regional and Urban Development / Regional Policy / European Funds [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/ipa.
7. European Union/European Regional Development Fund/Urbact-driving change for better life/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://urbact.eu/sites/default/files/pm_v10_august_2019.pdf.
8. European Union/European Regional Development /Interreg Central Europe/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.KEEP.eu/programme/2>.
9. Rob Vos. From billions to trillions: towards reform of development finance and the global reserve system // Sustainable Development Goals and Income Inequality. — С. 51–73.
10. Lee Yee Cheong. Evidence Based Education and the UN Sustainable Development Goals (SDGs) 2016–2030 // Children and Sustainable Development. — Cham: Springer International Publishing, 2016-12-09. — С. 85–92.

REFERENCES:

1. Sych O.A. *Ispolzovanie sredstv EC dla finansirovaniya revitalizacii gorodov (opit Polshi)* [The use of EU funds to finance urban revitalization (Polish experience)] [Electronic source] — Access mode: http://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/sepspu_2014_4_26-1.pdf
2. Ignatov A.A., Mikhnevich S.V., Popova I.M., Safonkina E.A., Sakharov A.G. & Shelepov A.V. (2018) *Podhodu vedyshchyyh stran-donorov k vnedreniu CUR v nacionalnie strategii ustoychivogo razvitiya* [Approaches of leading donor countries to the implementation of the

- SDGs in national sustainable development strategies] Bulletin of international organizations [in Russian].
3. Heller C. A. Rewitalizacja obszarów miejskich. Praktyczny przewodnik: Jak opracować lokalny plan rozwoju? Projekt bliźniaczy: Przygotowanie do wdrażania ERDF w Polsce. [Urban regeneration. Practical guide: How to develop a local development plan? Twinning project: Preparation for implementation ERDF in Poland] [Electronic source] — Access mode:
http://rewitalizacja.um.warszawa.pl/sites/rewitalizacja.um.warszawa.pl/files/rewitalizacja_obszarow_miejskich_przewodnik.pdf
 4. Kotlyarevsky J.V., Trotsky T.V. & Dyachenko M.O. (2017) Rozvytok miznarodnogo finansuvanya proektiv stalogo rozvytku ta vyrishenya globalnykh ecologicznykh problem [Development of international financing of sustainable development projects and solving global environmental problems]/ World economy and international relations [in Ukrainian] / [Electronic resource]. - Access mode: <http://oaji.net/articles/2017/728-1519824832.pdf>
 5. Official site of the European Commission EUROSTAT/ Sustainable Development/ Indicators [Electronic source] — Access mode: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/no-poverty>.
 6. Official site of the European Commission EUROSTAT / European Regional and Urban Development / Regional Policy / European Funds [Electronic source] — Access mode : https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/ipa.
 7. European Union/European Regional Development Fund/Urbact-driving change for better life/ [Electronic resource] - Access mode: https://urbact.eu/sites/default/files/pm_v10_august_2019.pdf.
 8. European Union/European Regional Development /Interreg Central Europe/ [Electronic resource] - Access mode: <https://www.keep.eu/programme/2>.
 9. Rob Vos. From billions to trillions: towards reform of development finance and the global reserve system // Sustainable Development Goals and Income Inequality. — C. 51–73.
 10. Lee Yee Cheong. Evidence Based Education and the UN Sustainable Development Goals (SDGs) 2016–2030 // Children and Sustainable Development. — Cham: Springer International Publishing, 2016-12-09. — C. 85–92.